

3. Naumchuk V. I. Essential characteristics of game in the cultural dimension. *Agathos: An International Review of the Humanities and Social Sciences*, 2024. Vol. 15, no. 1 (28). P. 87-98. DOI 10.5281/zenodo.10967960
4. Naumchuk V. I. Retrospective Analysis of the Development of the Game Phenomenon (from Antiques to the Twentieth Century). *International Journal of Applied Exercise Physiology*, 2019. 8(3), 159-173. DOI: 10.26655/IJAEP.2019.9.20

Галина ПЕТРИШИН

*Кандидат політичних наук, доцент,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
pgr190364@tnpu.edu.ua*

Володимир КОРШИЛІВСЬКИЙ

*Здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна
vova5302003@gmail.com*

ЗМІНА ЦІННОСТЕЙ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ В МЕРЕЖЕВОМУ СУСПІЛЬСВІ

Сучасне суспільство позначене глобальними перетвореннями в усіх сферах життя, що обумовлено розвитком Інтернету, ІТ-технологій і нових медіа. Доступність Інтернету та зменшення розміру комп'ютера до розмірів кишені спонукають людей все більше занурюватися у кіберпростір та утворювати в його межах новий вид соціальних відносин між людьми – мережевий, який надає соціальності людини та її системі цінностей мережевого характеру.

Феномен мережі, мережевого суспільства та мережевих взаємодій висвітлений у низці філософських, соціологічних, культурологічних тощо досліджень. Зокрема, за М. Кастельсом «мережа – це колективна взаємодія, котра через волокно та ефір пов'язує в єдине ціле об'єкти живої і неживої природи, кількість яких швидко зростає. Вузлом мережі може стати все, що здатне вдаватись до обміну даними» [1, с. 5]. А «мережеве суспільство – це специфічна форма соціальної структури, яка характеризується настанням інформаційної доби», де «влада інформаційних потоків переважає над потоками влади» [4].

Мережа як форма соціальної організації є вільною від будь-яких форм регламентації. Основними ознаками мережі є неформальність, дискретність, мобільність, добровільність, спонтанність, відкритість та горизонтальний характер соціальних зв'язків.

Мережеве суспільство встановлює нові цінності: індивідуальну свободу та відкриту комунікацію [2, с. 53]. Ці цінності реалізуються через свободу користування комп'ютерною технікою, адже у мережі немає цензури і людина сама обирає, що їй дивитися, кого слухати, що слухати, і головне – що самій висловлювати в мережі Інтернет. Більше немає потреби вмикати радіо чи телевізор та чекати випуску новин, чи йти в бібліотеку, щоб дізнатися будь-яку інформацію. В Інтернеті існує безліч ресурсів на яких можна дізнатись буквально все: від побутових речей і закінчуючи бесідою провідних науковців про квантову фізику. Навіть більше, можна спитати в них напряду про будь-що не виходячи з дому.

Постає нова людська реальність буття і комунікації, де соціальна взаємодія та активна присутність у віртуальному світі є такими ж важливими, як і звичайне повсякденне життя. Поширюється комунікаційний гібрид, який зводить воєдино місце у фізичному просторі і кіберпросторі. Якщо людина будь-яким чином не представлена в Інтернеті або соціальній мережі, то можна сказати, що вона відсутня і у реальності, її складно відшукати за потреби [2, с. 53].

Життя людини ніби подвоюється на існування у фізичному світі та існування у віртуальному. Люди часто компенсують своє незадоволення фізичним світом, задоволеннями у світі віртуальної реальності. В межах віртуальної реальності люди можуть поводити себе так, як би ніколи не повели себе у реальності. Наскільки по-різному люди поводять себе у фізичній реальності, настільки й по-різному поводять себе у віртуальній реальності.

Люди по-різному також використовують і Інтернет: хтось для саморозвитку і навчання, хтось для творчості і розваг, а є й такі, які живуть з цього. Можливість взяти комп'ютер з собою позбавляє потреби працівників багатьох галузей ходити в офіс. Цілком можна працювати віддалено, що ми й спостерігаємо сьогодні. Особливо це стосується ІТ сфери, де чи не більшість програмістів працює з дому.

Серед головних цінностей запроваджених Інтернет є такі: вільного обміну інформації, освіти, знання, пізнання, творчого самовираження та відпочинку. Попри позитивний аспект цих цінностей, мережа також має і негативний. Великі обсяги інформації, які стали доступними кожному користувачеві, призвели до не сприйняття великих текстів та обсягів інформації та вплинули на формування «кліпового мислення», суть якого полягає в тому, що «людина виявляється не в змозі осмислити інформаційний простір, вона фіксує миттєві події, при цьому не обтяжуючи себе питаннями про їх сутність і сенс» [3, с. 47]. Це спричинило фрагментарність свідомості та духовного світу людини.

З позиції сьогодення можна чітко побачити, як цінності мережевого суспільства контрастують з цінностями індустріальної епохи. В індустріальну епоху домінували матеріальні, більш приземлені цінності, а саме: знайти хорошу роботу, заробляти багато грошей, забезпечити собі і своїй сім'ї високу позицію у суспільстві. Було нормою працювати на одній роботі все працездатне життя та не покидати свого місця проживання. Мережеве суспільство не відмінює попередніх цінностей, але змінює їх місце серед інших.

Розвиток ІКТ та штучного інтелекту вже відминив потребу в деяких професіях та значно полегшив роботу в ряді інших. Прогнозується, що ця тенденція буде посилюватись, а отже потреба у ще ряді професій буде скасована. Тяжко спрогнозувати, в яких саме професій та коли штучний інтелект відбере роботу. Стає загрозливою ситуація коли ви здобуваєте якусь вузьку спеціальність, а потім вона стає неактуальна через ІІІ. І все ваше навчання та перспективи розвитку в цій галузі опиняються перекресленими. Ви раптом опиняєтесь перед вибором: піти заробляти фізичною працею чи знов ризикнути вчитися іншої справи, до якої ІІІ ще не добрався.

У зв'язку із цим актуалізується потреба у постійному навчанні впродовж життя. Здатність до постійного навчання та перенавчання вже стала цінністю у багатьох галузях. Це є цінністю, як для роботодавця, оскільки його працівники здатні швидко освоїти нові технології та методи роботи, а отже працювати ефективніше, так і для окремо взятих працівників, оскільки знають, що можуть швидко навчитися чомусь новому та змінити не тільки місце роботи, а й сферу професійної діяльності.

Особливо важливу роль у становленні мережевого суспільства зіграла глобалізація. Люди стали менш залежними від місця свого проживання, бо розвиток ІКТ не обмежився окремою країною чи групою країн, а поширився по земній кулі. Люди змогли утворити комунікаційні мережі не тільки у своїй країні і місцевості, а й по всьому світі. У зв'язку із цим надзвичайно актуальним сьогодні є знання іноземної мови.

Мережі використовуються не тільки і не стільки в розважальних цілях, а, перш за все, в політичних та економічних. Глобальні медіа, транснаціональні корпорації, міжнародні компанії та блогосфера - це характерні риси мережевого суспільства. Таким чином, найбільшою цінністю мережевого суспільства стає комунікація, а також на перший план виходять цінності свободи, вільного вибору, задоволення творчого самовираження [2, с. 56]. Люди отримали більше свободи та менше прив'язаності до соціальних інститутів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Войтович Р. Мережеве суспільство як нова форма соціальної організації в умовах глобалізації. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/voitovych_merezheve.pdf
2. Гурова І.В. Мережеве суспільство як новітній глобальний проєкт розвитку людства. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/276/7542/15717-1?inline=1>
3. Зеленов Є.А., Сідаш Н.С. Вплив кліпового мислення на світосприйняття молодого покоління. URL: https://journals.snu.edu.ua/index.php/DOMTP_SNU/article/download/647/616/627
4. Castells Manuel. The Rise of the Network Society, The Information Age: Economy, Society and Culture, Vol. I. Cambridge, MA; Oxford, UK: Blackwell (1996) (second edition, 2000). 597 p

Ярослав СЕКО

*Кандидат історичних наук, доцент,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна
Sekoyar@ukr.net*

ПРОБЛЕМА СВОБОДИ У ПЕРШИХ ДВОХ КНИГАХ «ВІД ЗАСНУВАННЯ МІСТА» ТИТА ЛІВІЯ

Питання свободи виступає одним із центральних у перших двох книгах праці Тита Лівія «Від заснування міста» [1]. За його допомогою античний історик обґрунтовував законність вигнання царів і встановлення Республіки.

Свобода для Лівія – це звільнення від влади царів (Liv. I, 46, 3), це життя без царів (Liv. I, 17, 3), але не повне заперечення царської влади. Навпаки, історик дав високу оцінку першим шістьом царям, і застерігав від «передчасної свободи» (Liv. II, 1, 3). Отже, свобода постає певним станом суспільної свідомості до якого має прийти суспільство, і умовою його усвідомлення до самоорганізації та саморозвитку.

Царі заклали основи Риму, але їх влада, на думку Лівія, визначалася вільним волевиявленням римлян. Царі, в умовах політичної незрілості ранньої громади, ставали чинником, який стримував жадою отців-сенаторів до царювання і боротьбу за неї. З іншого боку, царі були гарантами для плебсу, тиск на якого за умови боротьби патриціїв зростав (Liv. I, 17, 7).

Така незрілість римлян до самоуправління складає зміст першої книги. Навіть Ромул – легендарний засновник міста, не позбавлений цієї вади. Адже «правічне зло – жадою царювання» (Liv. I, 6, 4), привело до братовбивства. Не все гаразд і з завершенням життя Ромула. Згідно офіційної версії, він був